

MAJIBU YA GREDI YA 9 – KISWAHILI YA PILI

ZOEZI 2: FASIHI SIMULIZI

(a) Hadithi hii huitwa **hadithi za sungura (hadithi za ujanja)**. (Alama 1)

(b) Shughuli mbili za kiuchumi:

1. Kilimo
2. Ufugaji wa wanyama (Alama 2)

(c) Maana ya “Ahadi hizo zilibaki katika mawazo yake tu.”

- Fisi hakutekeleza ahadi zake; aliwaza tu bila kuchukua hatua. (Alama 1)

(d) Sifa mbili za sungura:

1. Mjanja
2. Mdanganyifu/Mlaghai (Alama 2)

(e) Mbinu tatu za lugha:

1. Wahusika wanyama (Sungura na Fisi)
2. Mazungumzo
3. Taswira/Methali (mfano: “ndumakuwili”) (Alama 3)

(f) Funzo moja:

- Tusiamini kila mtu kirahisi kwa sababu baadhi ya watu ni wadanganyifu. (Alama 1)

ZOEZI 4: TAMTHILIA

(a) Sifa tatu za tamthilia

1. Kuna majina ya wahusika (Mabula na Mishi).
2. Kuna mazungumzo ya moja kwa moja.
3. Kuna maelekezo ya jukwaa kama (Mapema asubuhi nyumbani kwake Mabula) na (Kwa upole). (Alama 3)

(b) Mandhari

- Mandhari ni **nyumbani kwa Mabula mapema asubuhi**. (Alama 1)

(c) Matumizi mawili ya maelekezo ya jukwaa

1. Kuonyesha mahali na wakati wa tukio – (Mapema asubuhi nyumbani kwake Mabula).
2. Kuonyesha hisia au namna mhusika anavyozungumza – (Kwa upole), (Kwa uchungu). (Alama 2)

(d) Maudhui moja

Malezi

- Mishi anamlea Dama kwa kumfanyia kila jumbo jumbo ambalo limefanyia kuwa mivu na kutokujitegemea (Alama 2)

(e) Tamathali mbili za lugha

1. **Tashbihi** – “Umekonda kama ng’onda.”
2. **Takriri** – “Unakumbuka alikuwa hawezi...” imerudiwa mara kadhaa. (Alama 2)

ZOEZI 5: USHAIRI

(a)

Shairi hili huitwa **shairi la kimapokeo**. (Alama 1)

(b)

Kibwagizo:

“Akiba kwetu ni mali, ambayo hayataoza.” (Alama 1)

(c)

Kina cha kati katika ubeti wa tatu ni:

-aa (sanaa, miyaa, angaa) (Alama 1)

(d)

Mleo wa ubeti wa nne ni:

tabibu (Alama 1)

(e)

Shairi hili linahusu:

Umuhimu wa akiba, bidii, elimu na matumizi bora ya vipaji katika maisha. (Alama 1)

MUHTASARI WA MAJIBU

Fasihi Simulizi

- a) Hadithi za sungura/ujanja
- b) Kilimo, ufugaji
- c) Hakutekeleza ahadi zake
- d) Mjanja, mdanganyifu
- e) Wahusika wanyama, mazungumzo, taswira/methali
- f) Tusiamini watu kirahisi

Tamthilia

- a) Wahusika, mazungumzo, maelekezo ya jukwaa
- b) Nyumbani kwa Mabula mapema asubuhi
- c) Kuonyesha wakati/mahali na hisia za wahusika

- d) Malezi
- e) Tashbihi, Takriri

Ushairi

- a) Shairi la kimapokeo
- b) Akiba kwetu ni mali, ambayo hayataoza
- c) -aa
- d) tabibu
- e) Umuhimu wa akiba, elimu, bidii na vipaji.

